

Familie- og hobbydyr: Hvor er velferdsutfordringene?

– utvalgte innspill til regjeringens arbeid med ny dyrevelferdsmelding fra

Norges Zoohandlers Bransjeforening

til LMDs innspillsmøte torsdag 15.juni 2023

Svein A. Fosså, styreleder & generalsekretær, NZB

1956 • **NZB** • 1976

Norges Zoohandlers Bransjeforening

Ca. 160 medlemmer, som står for en betydelig andel av omsetningen i den norske zoobransjen.

NZBs formål er spesifisert i vedtektenes §4:

*"Foreningens formål er å ivareta medlemmenes interesser, bl.a. ved å **arbeide for standard- og kompetanseheving innen bransjen**, samt ved å søke å være en diskusjonspartner for bransjens rammebetingelser vis a vis myndighetene. Foreningen skal aktivt arbeide for **fremme av ansvarsfullt dyrehold blant medlemmene såvel som i samfunnet ellers**, og søke å sikre et etisk høyt nivå innen dyreholdet."*

Kjæledyr vs. sports-, hobby- og familiedyr

- Næringskomiteens Innst. 130 S (2021–2022): **kjæledyr**
- Statsråden i brev (ref. 21/1659-): **sports-, hobby- og familiedyr**
- Flertallet av dyrearter i privat hold blir ikke «kjælt» med.

NZBs holdning til dyrehold

- Hobby- og familiedyrhold er et betydelig og oppdragende samfunnsgode
- Dyrehold er en positiv aktivitet for barn, unge og voksne, som både gir kunnskap og bygger interesse for biologi, natur og miljø/miljøvern og øker empati for dyr og interesse for dyrevelferd i alminnelighet

NZBs fokusområder

Jfr. vårt tidligere innsendte innspill til departementets arbeid med meldingen.

- Artsutvalg ✓
- Omsetning ✓
- Kompetanse ✓
- ID-merking
- Avlsformer (raseavl)
- Avliving

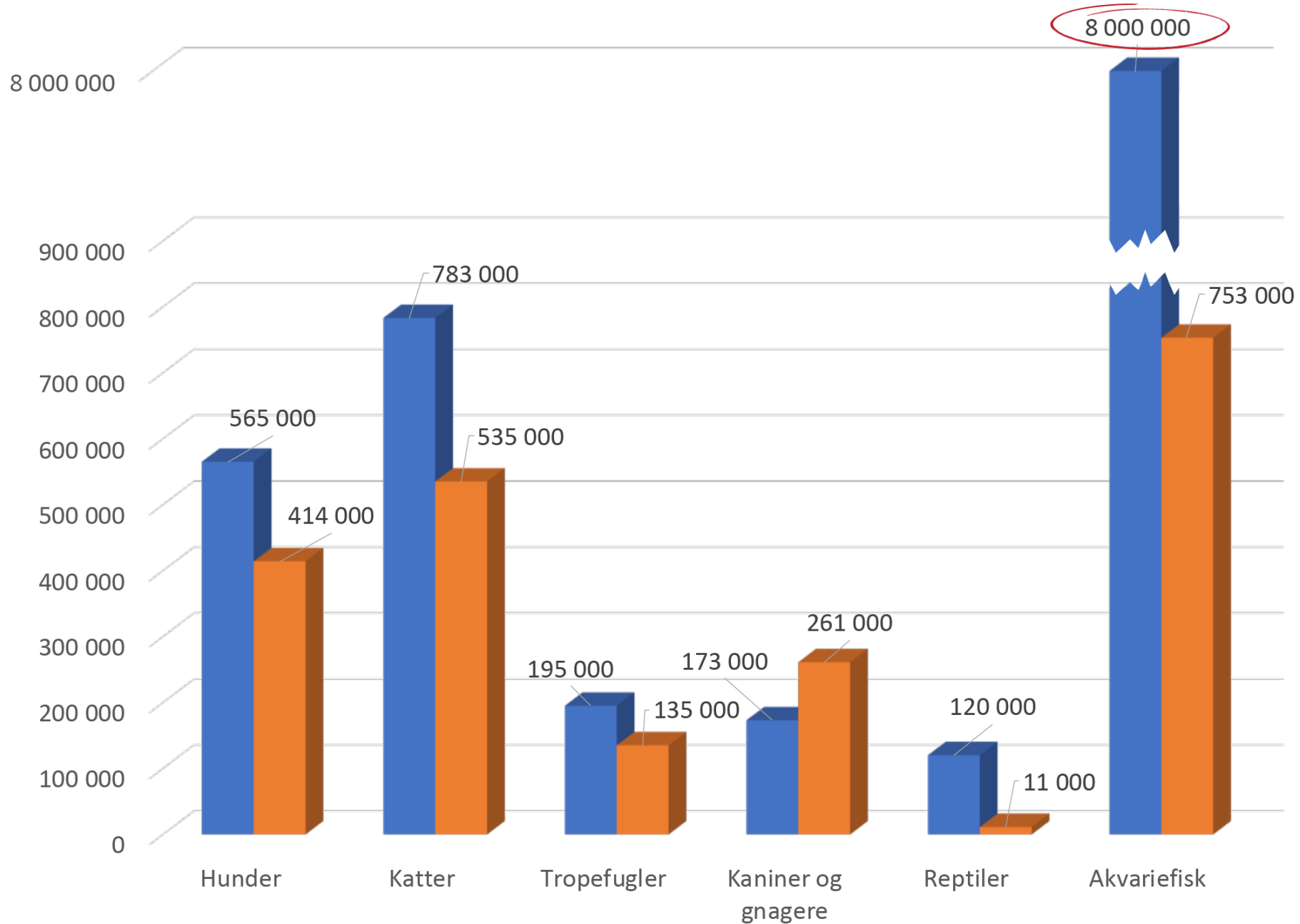

Artsutvalg og antall individer:

Hva finnes i de norske hjem?

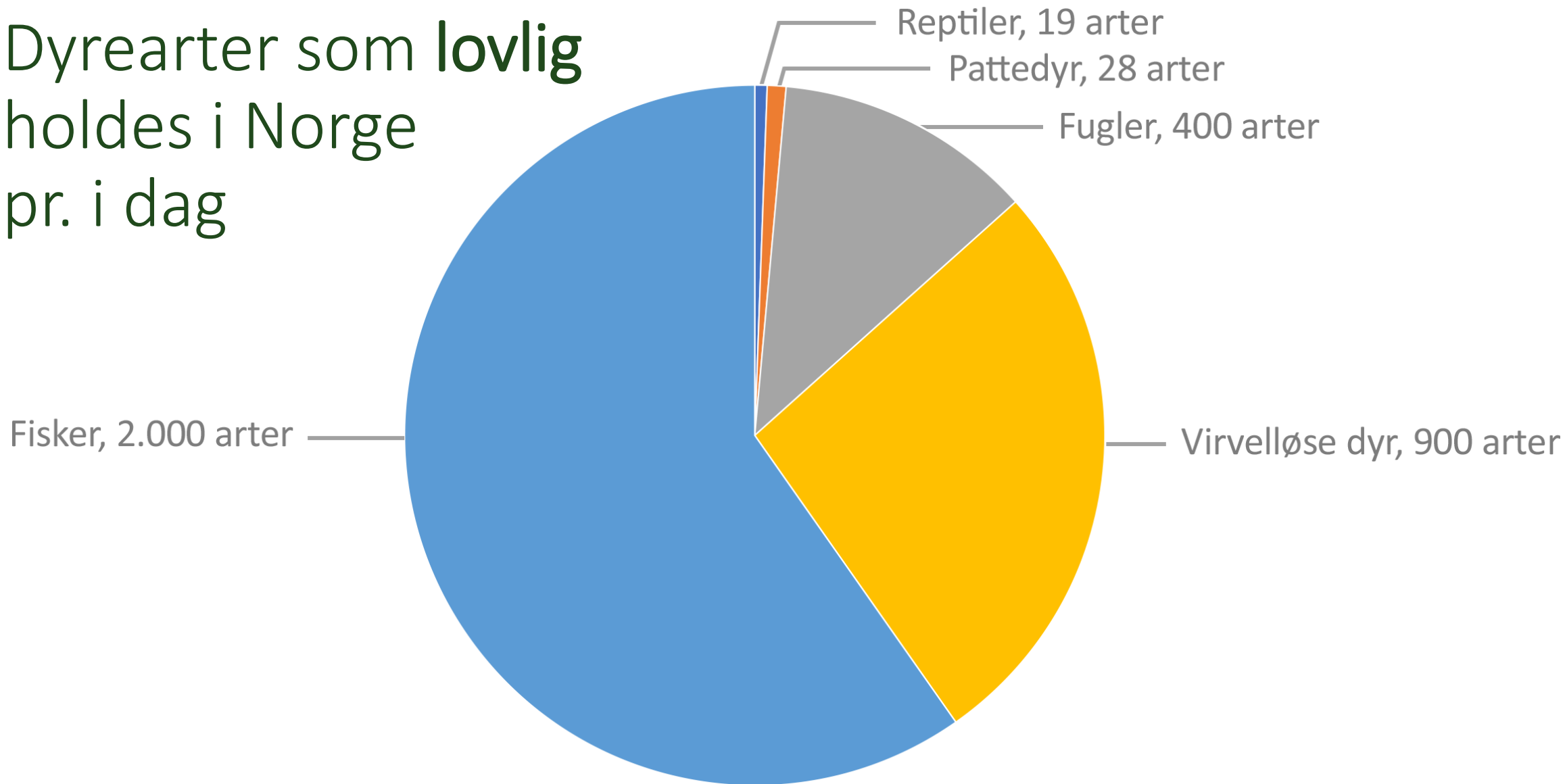
Photo licensed by 123rf.com.

Individer

- NZB overslag
- Stortingsmelding 2002-2003

Dyrearter som **lovlig** holdes i Norge pr. i dag

«Eksotiske» dyr

«Ville» dyr

- **Eksotisk:** *“som hører til, stammer fra, minner om fjerne land, især (varme) land utenfor den europeiske kulturkrets; fremmedartet”*
DET NORSKE AKADEMIS ORDBOK
- **Vill:** *“som lever fritt i naturen ; som ikke er temmet og/eller tatt i bruk som husdyr”*
DET NORSKE AKADEMIS ORDBOK
- **NZB vektlegger egnethet for hobbyhold**

Domestiserte vs. “ville” arter

- Ikke et spørsmål om domestisert eller ikke, men grad av domestisering
- Fabrice Teletchea (Univ. of Lorraine) er entydig på at domestisering er en prosess med nivåer med glidende overganger

- Teletchea, F. and Fontaine, P. (2014) Levels of Domestication in Fish: Implications for the Sustainable Future of Aquaculture. *Fish and Fisheries*, 15, 181-195. <http://dx.doi.org/10.1111/faf.12006>
- Teletchea, F. (2016) Is Fish Domestication Going Too Fast?. *Natural Resources*, 7, 399-404. doi: 10.4236/nr.2016.76034.

Foto © Svein A. Fosså / NZB

Foto © Svein A. Fosså / NZB

Photo: NEWSchr / Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International license.

Foto © Svein A. Fosså / NZB

Foto © Svein A. Fosså / NZB

Tør minne om at det er ved høy grad av domestisering vi ser flest velferdsutfordringer knyttet til avl

Foto © Kathrin Glaw / NZB

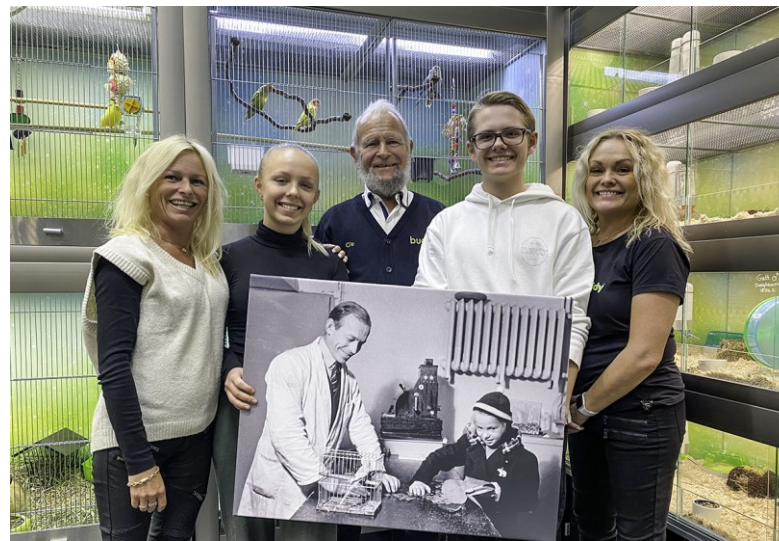

Omsetning av
hobby- og
familiedyr

Hvem, hva, hvor...

Norsk zoohandel

Ca. 280 butikker,
hvorav +/- 150
selger dyr

Zoobransjen

- utgjør et regulert og offentlig synlig, forvaltningsmessig oversiktlig og kontrollerbart omsetningsledd for dyr
- samarbeider gjerne med myndighetene for å sikre størst mulig ansvarlighet og etisk praksis i det private dyreholdet og handelen
- følger regelverket for omsetning av dyr

Zoobransjen er opptatt av etiske og juridiske problemstillinger knyttet til dyrehold og -handel.

Handel med dyr

Regulert omsetning av dyr

Det er absolutt innsettning som vilker at utvalgte og utvalgte selger av utvalgte, hverken for husdyr eller for dyrevelferd, men for friske dyrevelferd er. Liket er det innsettning som tar over stadig mer av omsetningen av hobby- og kjæledyr.

Branschantar

Vad krävs för att få sälja ett djur?

Det är Gabriella Ekström som har skrivit artikeln och som har skrivit artikeln.

Handel med dyr

Dyr i vår butikk

Det er viktig at alle som jobber i zoobransjen kjemper sin egen kamp og klarer å formidle denne til både kunder og tilgjengelige. Foto: Kjetil Glava.

Dyr og trender

Zoohandel ... og INGEN dyr?

En viktig forutsetning for dyrehold i fremtiden er selging på samme måte som dyr, og det er selging som er viktig for selging. Det kan og vil zoobransjen bli dyrt, men også selger innsettning.

Denne artikkelen bygger på en jeg skrev for det internasjonale zoobransjebudet PETS International for allerede seks år siden, og den er, særlig i utgangspunktet er begge disse trendene svært positive. Mennesker byr seg mer på dyr, og de er villige til å ofre mer menneskelige egenskaper, og dyrene betraktes mer som familiedommer enn som en annen art.

Branschantar

Att neka någon att köpa djur

Det är Gabriella Ekström som har skrivit artikeln och som har skrivit artikeln.

Får man neka någon att köpa ett djur när man jobbar i en zooaffär? Gabriella Ekström reder ut begreppet och funderar kring problematiken i sina Branschantar.

Under bösten uppkom en intressant diskussion på sociala medier där en diskuteras om det skulle vara okej att sälja levande djur, eftersom personen uppfattar det som att man inte fick neka en intresserad köpare att köpa ett djur, och att man därmed skulle kunna sälja djur även till personer man inte ansåg lämpade att ha djur. Jag litar den diskussionen till inspiration till den här artikeln, men vill förvilliga att det inte är mitt eget.

Får man neka någon? Den första frågan vi måste få svar på är om vi har tillräckligt med djur till de som vill ha dem. Får man neka någon att handla eller måste alla ha tillräckligt att köpa alla varor eller produkter som säljs i en butik? Som huvudregel har vi i Sverige avstått.

Forskrift om omsetning og midlertidig hold av dyr

Bedre (oppdatert) veileder og oppfølging av omsetningskanaler som ikke er medlemmer av NZB?

NZB bidrar gjerne.

Forskrift om omsetning og midlertidig hold av dyr

Dato	FOR-2015-08-11-958
Departement	Landbruks- og matdepartementet
Publisert	I 2015 hefte 10
Ikrafttredelse	01.01.2016
Endrer	FOR-1978-07-15-1 , FOR-1985-01-10-17
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2009-06-19-97-§6 , LOV-2009-06-19-97-§7 , LOV-2009-06-19-97-§16 , LOV-2009-06-19-97-§23 , LOV-2009-06-19-97-§24 , LOV-2009-06-19-97-§27 , FOR-2010-06-11-814
Kunngjort	18.08.2015 kl. 15.25
Korttittel	Forskrift om omsetning og midlertidig hold av dyr

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 11. august 2015 med hjemmel i [lov 19. juni 2009 nr. 97](#) om dyrevelferd [§ 6](#), [§ 7](#), [§ 16](#), [§ 23](#), [§ 24](#) og [§ 27](#), jf. [delegeringsvedtak 11. juni 2010 nr. 814](#).

§ 1. Formål

Forskriften skal fremme god velferd og respekt for dyr i forbindelse med omsetning og midlertidig hold.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for næringsvirksomheter som driver følgende aktiviteter:

- Salg, utleie og utlån av dyr til og fra dyreforretning,
- Salg, utleie og utlån av dyr fra handelsfjøs eller lignende,
- Dyrepensjonat,
- Lufting, mosjonering og trening av andres dyr og/eller
- Daghjem for dyr.

Forskriften gjelder videre for både kommersielle, ikke-kommersielle og ideelle virksomheter som driver omplassering av dyr.

Forskriften gjelder ikke for følgende dyrearter: hest, honningbier, fisk, tifotkreps og blekksprut.

Krav i særskilte forskrifter om hold og velferd for dyr gjelder i tillegg til bestemmelsene i denne forskriften.

§ 3. Melding om virksomhet

Virksomheter som omfattes av forskriften, skal meldes til Mattilsynet på fastsatt skjema. Meldingen skal inneholde nødvendige og relevante opplysninger om

- den ansvarlige for virksomheten
- datoen for oppstart
- virksomhetens aktivitet
- kompetansen i virksomheten, jf. [§ 4](#) første ledd.

Konklusjoner fra prosjekt ved University of Exeter

SPRECHLER (2023)

- PSEs are generally regulatory aware, and where awareness is uncertain or non-existing, similar principle is pursued.
- Evaluating potential animal owners, PSEs rely heavily on personal 'gut feeling' combined with a somewhat structured tactics of time for conversation and questioning.
- Customers are often rejected from buying animals; §4 is of little direct support but animal welfare guidelines are commonly referred to.
- PSEs are not only knowledgeable about animal welfare, but also highly affectionate about animals.

Luise Boye Sprechler (2023): *"Hi! Am I having two guinea pigs?" Live commodities in a shop – Interpretation of animal sales regulations in Norwegian pet shops.* Project report submitted as part of the module 'Applied Anthrozoology' at the University of Exeter, UK.

Kurs og veiledning

3 fotos © Svein A. Fosså / NZB

Læreplan i Vg3 dyrefaget

Fastsett som forskrift av Utdanningsdirektoratet 6. mai 2021 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 frå Kunnskapsdepartementet med heimel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjeld frå 01.08.2021

Dyrefaget i VGS: Ytterligere kompetanseøkning

Et stort antall ansatte i zoobransjen har allerede meldt seg opp som praksiskandidater.

Men hvor foregår det meste av dyresalget?

Zoohandel

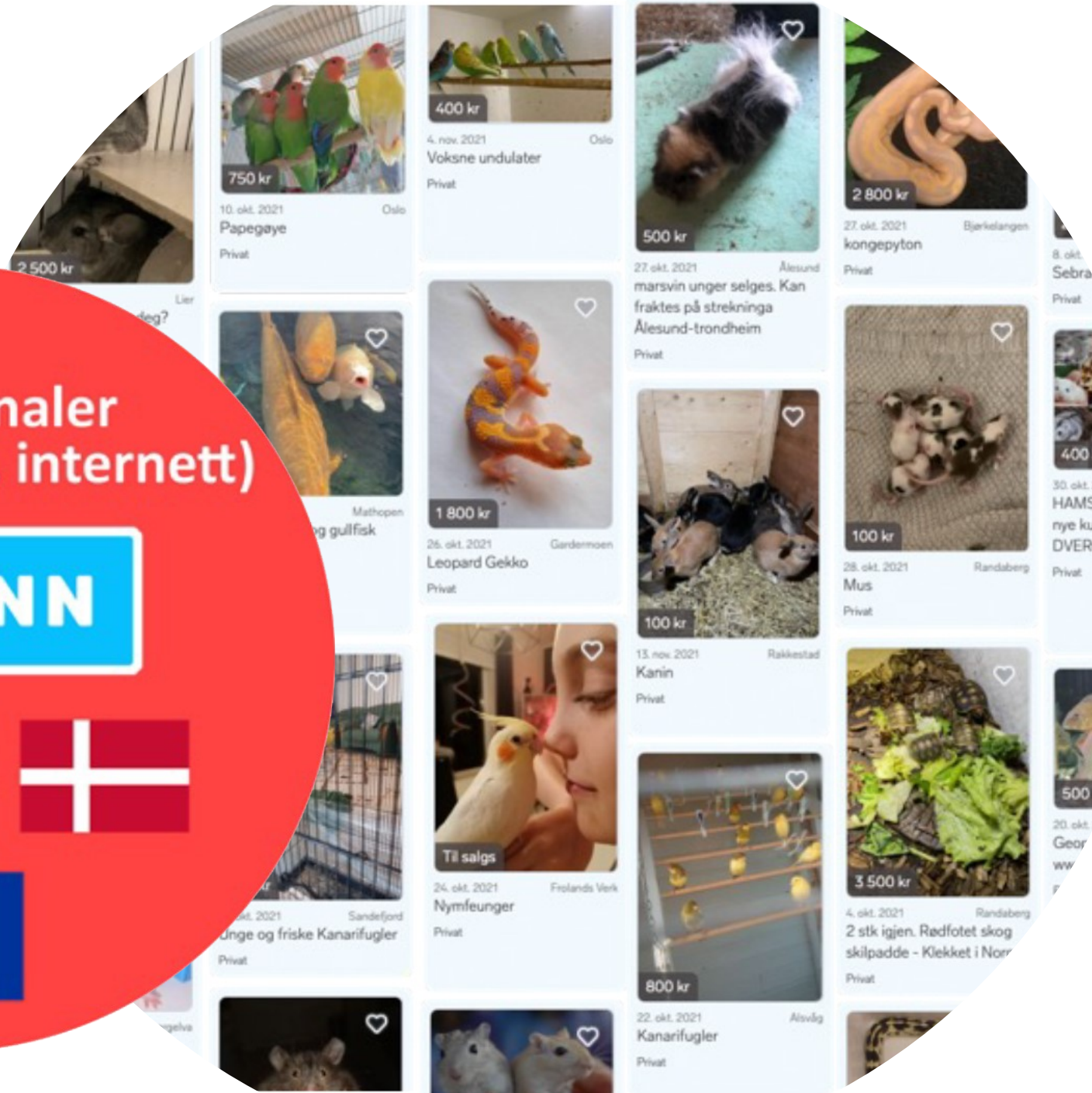
buddy **DYREGO**
ZOO

pets **Pet XL**
for den beste vennen

Organisert hobby

NTL **NAF**
Norsk Herpetologisk Forening

**Andre kanaler
(grensehandel, internett)**

Europas strengeste begrensninger på dyrehold

Norge

- 28 arter av pattedyr
- 19 arter av reptiler

Belgia (Flandern)

- 42 arter av pattedyr¹
- **442 arter av reptiler²**

Vi bør begynne å diskutere om vi bør tillate flere arter i Norge for å nærme oss EU og, fremfor alt, våre naboland – og for å få et mer logisk regelverk.

1) www.huisdierinfo.be/positieve-lijst-zoogdieren

2) www.huisdierinfo.be/welke-reptielen-mag-je-houden

Skjeggagamer

Pogona vitticeps
60 cm

Pogona henrylawsoni
30 cm

Vi behøver ikke strengere
reguleringer av dyrehold
og dyrehandel, men en
faktisk oppfølging av
gjeldende regelverk –
fremfor alt på nettsalg.
